Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: Z/23/134061

Informatienota voor het College van B&W

Onderwerp: Stand van zaken energiebesparingsdiensten voor inwoners

Datum: 12 september 2023

Kernboodschap
In deze raadsinformatiebrief krijgt u een update van de verschillende projecten die lopen om inwoners te ondersteunen bij het nemen van stappen in het kader van de energietransitie.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
26 januari 2023	Z/22/094707 Informatienota Aanpak Energiearmoede

Toelichting

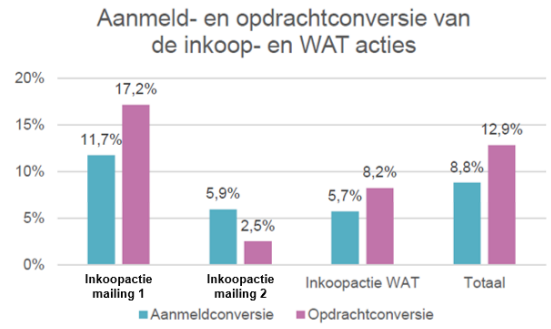
Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)

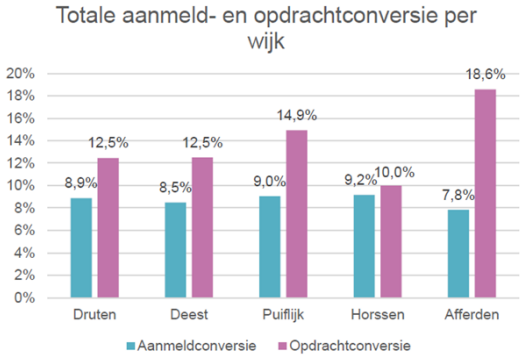
De RREW was een eenmalige tegemoetkoming vanuit het Rijk om inwoners te helpen bij het terugbrengen van hun energieverbruik. Deze regeling is ingezet voor een inkoopactie, een wijkadviestraject en voucheracties waarbij de voucher besteed kon worden aan kleine energiebesparende maatregelen.

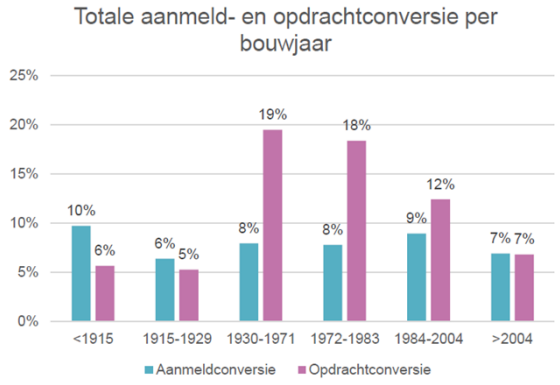
<u>Inkoopactie en Wijkadviestraject (WAT)</u>
In de gemeente Druten ontvingen 9719 huishoudens een uitnodigingsbrief van de gemeente om deel te nemen aan een inkoopactie voor vloerisolatie, isolatieglas, spouwmuurisolatie, zonnepanelen en hybridewarmtepompen. De inkoopactie bestond uit twee mailings (hybride warmtepompen werden slechts tijdens één mailing aangeboden).

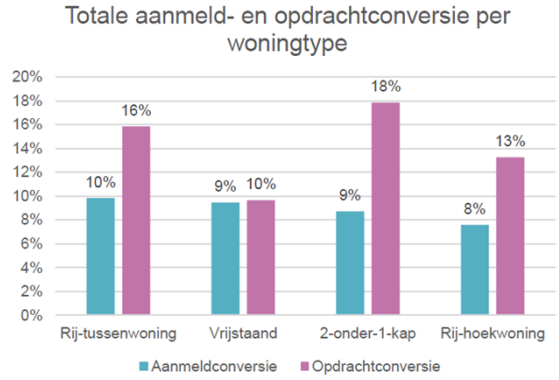
Daarnaast werd het WAT georganiseerd. In het WAT kreeg een geselecteerde groep huishoudens (selectie op basis van bouwjaar woning en nog geen deelname aan inkoopactie) de mogelijkheid om gebruik te maken van een adviseur aan huis. De bovenstaande acties gingen gepaard met een communicatiecampagne.

856 huishoudens schreven zich in voor de inkoopacties. Hiervan gaven 110 huishoudens de opdracht voor het uitvoeren van een grote maatregel.

Aanmeldconversie: het percentage huishoudens dat zich na ontvangst van een brief heeft aangemeld voor één of meerdere maatregelen. Zegt iets over participatiebereidheid.
Opdrachtconversie: het percentage huishoudens dat na aanmelding opdracht geeft voor het uitvoeren van een maatregel. Zegt iets over investeringsbereidheid.

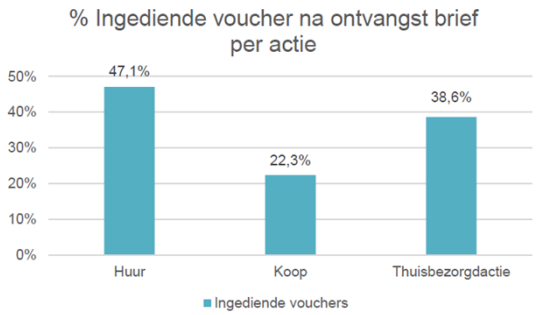
Wat valt op?

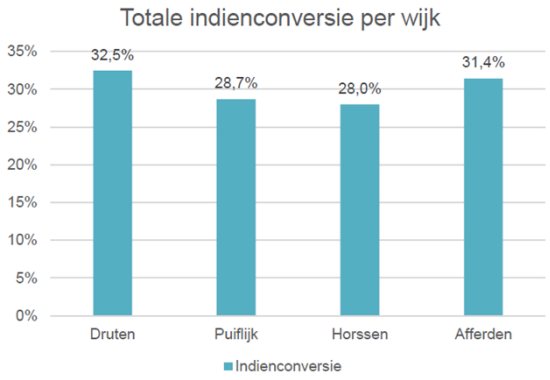
- Met name de investeringsbereidheid verschilt sterk per kern (10% Horssen, 18,6% Afferden). De investeringsbereidheid is in vergelijking met landelijke cijfers prima.
- Ondanks de aanmeldconversie van 7,8% in Afferden, die redelijk laag is t.o.v. de andere kernen, heeft deze kern een hoge opdrachtconversie van 18,6%. Dit kan met inkomen/vermogen te maken hebben, maar ook hoe belangrijk de bewoners het verduurzamen van hun woning daadwerkelijk vinden.
- De opdrachtconversie is het hoogst voor woningen die zijn gebouwd tussen 1930-1971 en 1972-1983, met 19% en 18%. Deze bouwjaren hebben ook de hoogste bespaarpotentie waar het gaat om isolatie en kennelijk zijn de bewoners ook echt bereid om in hun huis te investeren.
- Woningen gebouwd tussen 1915 en 1929 hebben de laagste aanmeld- en opdrachtconversie van 6% en 5%. Deze woningen hebben ook de kleinste bespaarpotentie qua isolatie. Dat de opdrachtconversie echter ook laag ligt, kan iets zeggen over de middelen die de bewoners aan verduurzaming kunnen of willen besteden.

Voucheractie en Thuisbezorgdactie

Tijdens de voucheractie konden inwoners een voucher ter waarde van €70 gebruiken voor de aanschaf van kleine energiebesparende maatregelen, zoals bijvoorbeeld ledlampen, tochtstrips en waterbesparende douchekoppen. Voor de voucheracties zijn in totaal 8159 brieven verstuurd. Dit heeft geleid tot 2528 ingediende voucherbonnen.

Omdat ondanks diverse oproepen het gebruik van de vouchers opdroogde, is met het restbudget een thuisbezorgdactie georganiseerd. Tijdens de thuisbezorgdactie werden Energiebespaarboxen thuisbezorgd bij huishoudens die niet hadden deelgenomen aan de voucheractie. Deze adressen werden random gekozen.

Wat valt op?

- De voucheractie voor huurwoningen is met 47,1% ingediende vouchers zeer goed verlopen.
- De thuisbezorgdactie heeft het goed gedaan, namelijk 38,6% van de verstuurde brieven heeft geleid tot het verzilveren van een bespaarbox. Bewoners hoefden tijdens deze actie weinig zelf te doen.
- In tegenstelling tot de actie voor huurwoningen, heeft de voucheractie voor koopwoningen een minder hoge conversie, namelijk 22,3%. Dit verschil kan worden verklaard door het feit dat koopwoningen doorgaans al beter geïsoleerd zijn of dat de bewoners van koopwoningen zelf al de energiebesparende producten hebben gekocht. Bewoners van huurwoningen lijken in de gemeente Druten sneller bereid om in te gaan op voucheracties dan bewoners van koopwoningen.
- De indienconversies zijn berekend op basis van het aantal verstuurde brieven t.o.v. het aantal ingediende vouchers. Er zijn verschillen per kern, van 28% in Horssen tot 32,5% in Druten kern.

Toekomstbestendig Wonen Leningen

Toekomstbestendig Wonen Leningen Druten			
Jaar	Verstrekte leningen	Totaal bedrag verstrekte leningen	Gemiddeld bedrag per lening
2020	59	€ 203.305	€ 3.445
2021	39	€ 133.360	€ 3.419
2022	65	€ 392.821	€ 6.043
2023 t/m april	21	€ 155.711	€ 7.415
totaal	184	€ 885.158	€ 4.811

- In de gemeente Druten zijn t/m april 2023 184 woningen verduurzaamd met behulp van de Toekomstbestendig Wonen Leningen.
- Vanaf 2022 schiet het aantal verstrekte leningen omhoog. Ook het gemiddelde bedrag per lening schiet omhoog.
- De leningen worden voor het overgrote deel besteed aan zonnepanelen.

Energiecoaches

- Er zijn in de gemeente Druten momenteel 10 vrijwillige Energiecoaches actief. Deze coaches hebben een cursus gevolgd. We proberen de coaches aan ons te binden door bijeenkomsten en uitjes voor de coaches te organiseren. Daarnaast krijgen zij een onkostenvergoeding.
- Sinds medio maart 2022 leggen de coaches huisbezoeken af. Om wachttijden te beperken wordt er gebied-voor-gebied campagne gevoerd door middel van een huis-aan-huis mailing. Puiflijk, Horssen, Deest en Afferden zijn aan de beurt geweest.
- Tot op heden zijn er ruim 120 huisbezoeken (bestaande uit 2 gesprekken) uitgevoerd. Vooral tijdens de koude maanden is er veel animo voor een huisbezoek van energiecoaches.
- Tijdens deze huisbezoeken helpen energiecoaches de inwoner om door aanpassingen in gedrag energie te besparen. Denk daarbij aan het leren begrijpen van de energierekening, energieslurpende apparaten opsporen, allerlei besparende tips, advies over kleine energiebesparende maatregelen etc.
- De energiecoaches geven een zogenaamde P1-meter cadeau waarmee in real-time het energieverbruik van een woning is af te lezen. Tevens krijgt de inwoner een meetstekker in bruikleen. De meetstekker plaats je tussen een stopcontact en een elektrisch apparaat. Vervolgens kun je op je smartphone het stroomverbruik van het apparaat monitoren.
- In 2023 is een overeenkomst gesloten met de Energie coöperatie Leur voor de uitvoering/coördinatie/opleiding van de Energiecoaches.

Energieloket

Het Energieloket helpt inwoners met het verduurzamen van hun woning, het besparen van energie en het verminderen van CO2-uitstoot.

<u>Digitaal loket</u>
Er is sinds 2023 een nieuw digitaal loket voor de eerste oriëntatie en de eerstelijnsvragen naast het reeds bestaande fysiek loket met spreekuren en laagdrempelige bereikbaarheid voor maatwerkadvies. Ook is er een backoffice dat op werkdagen telefonisch en per mail bereikbaar is. Vanuit het digitale loket wordt ook doorverwezen naar het fysieke loket en andere regelingen.

De samenwerkingsovereenkomst met de regiogemeenten op het gebied van het energieloket loopt door. De provincie Gelderland heeft aangegeven de regionale aanpak van energieloketten zowel inhoudelijk als financieel te ondersteunen met een subsidie voor de deelnemende gemeenten tot en met 2024.

Fysiek Loket
Bezoekers van het loket komen veelal met vragen over zonnepanelen en isolatie. Er is een toename van belangstelling voor de zonneboiler en (hybride) warmtepompen. Financiering en Subsidies hebben ook een belangrijk aandeel in de gesprekken. Door de focus op energiebesparing, aardgasvrij, energietarieven en duurzaamheid breed (klimaatadaptatie en -mitigatie) willen mensen meer investeren in hun woon- en leefomgeving en in directe resultaten, die zich uiteindelijk vertalen in een verbetering van comfort en besparing op energiekosten. Tijdens de adviesgesprekken wordt in vrijwel alle gevallen gesproken over een breed scala aan verduurzamingsmaatregelen. Zelden komt het voor dat bezoekers aan het loket alleen geïnteresseerd zijn in één of twee specifieke maatregelen. Meestal willen zij juist inzicht krijgen in alle mogelijke opties, de volgorde van de te nemen stappen en de subsidie/financierings- mogelijkheden.

Bemensing Energieloketten 2022

gemeente Druten		
jan-jun	jul-dec	totaal
loket 77 uur	Loket 81 uur	158
extra 10 uur	Extra /	10
		168

45-minuten adviesgesprekken in het Energieloket Druten
In 2022 werden 111 gesprekken gevoerd. In de gemeente Druten is het loket 48 weken x 3,5 uur per week = 168 uur beschikbaar. Aangezien een adviesgesprek zo'n 45 minuten duurt, kunnen er per uur maximaal (60 minuten / 45 minuten per gesprek) = 1,33 gesprekken gevoerd worden. Dus het maximaal aantal adviesgesprekken is ongeveer 224 adviesgesprekken per jaar. Voor de gemeente Druten betekent dit een benutte beschikbaarheid van 50%. De resterende tijd wordt besteed aan advies via telefoon & mail.

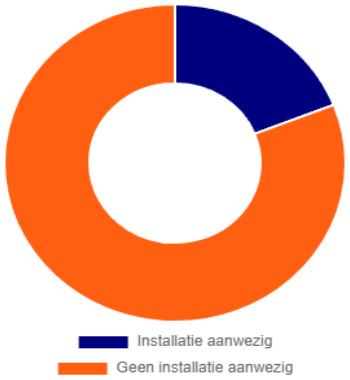
Wij zien hier mogelijkheden voor verbetering, bijvoorbeeld door middel van een publiciteitscampagne.

Zonnedaken gemeente Druten

Overzicht huidige situatie

*Tabel 1. O*verzicht van de huidige situatie in gemeente Druten in 2022.

Categorie	Waarde
Totaal aantal daken	12.012
Totaal oppervlak	1.552.500 m^2
Percentage zonnedaken	19,0 %
Aantal zonnedaken aanwezig	2.286

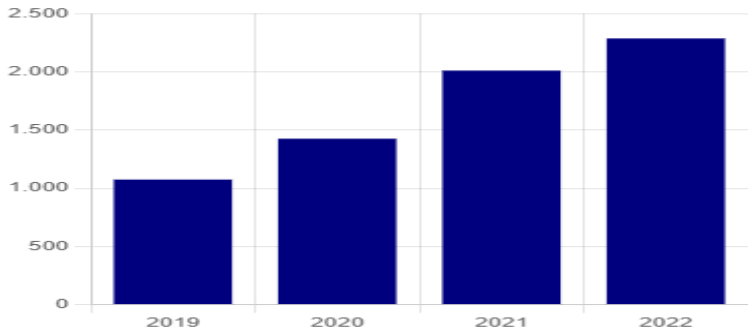

Figuur 1. Percentage daken met zonnepanelen in gemeente Druten in 2022.

Op de 2.286 daken liggen in totaal 54.483 zonnepanelen, die samen 88.800 m^2 bedekken. Dit zorgt voor een gezamenlijke jaarlijkse opbrengst van 15.000 MWh.

Ontwikkeling

Om naast de huidige situatie ook de voortgang van de plaatsing van zonnepanelen bij te houden, wordt de situatie in 2022 vergeleken met vorige jaren. In Figuur 2 is het aantal zonnedaken per jaar weergegeven. Hier is te zien dat in 2021 2.010 zonnedaken geïnstalleerd waren, en in 2022 2.286. Dit is een stijging van 13,7%.

Figuur 2. Aantal daken met zonnepanelen per jaar in gemeente Druten.

Overzicht gebruiksdoelen adressen in gemeente Druten

Tabel 2. Gebruiksdoelen van panden in gemeente Druten in 2022.

BAG gebruiksdoel	Oppervlakte	Aantal daken
Woon	805.000 m^2	7.244
Bedrijfsdak	285.300 m^2	282
Overig	78.500 m^2	236
Onbekend	383.700 m^2	4.250

De categorie 'Bedrijfsdak' bevat panden met een kantoor-, industrie- of winkelfunctie. In de categorie 'Overig' vinden we panden met bijvoorbeeld een sport-, onderwijs- of zorgfunctie. In de categorie 'Onbekend' staan de daken zonder functieomschrijving zoals bijvoorbeeld schuurtjes.

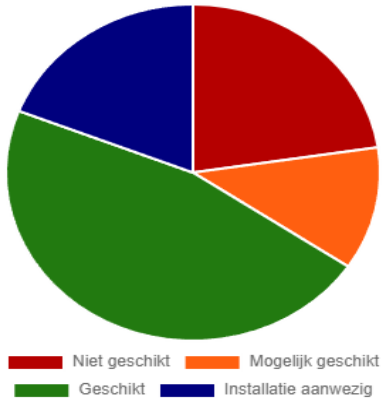
Per gebruiksdoel categorie is verder gekeken naar het percentage panden met zonnepanelen, de huidige absolute aantallen en het geschikte oppervlak (Tabel 3). Dit geeft inzicht in welke gebruiksdoelen voor- of achterlopen wat betreft de plaatsing van zonnepanelen. Daarnaast laat het zien waar grote kansen liggen.

Tabel 3. Zonnepanelen op panden per gebruiksdoel in gemeente Druten in 2022.

BAG gebruiksdoel	Aantal panden met zonnepanelen	Percentage zonnepanelen	Geschikt oppervlakte
Woon	1.983	27,4 %	354.900 m^2
Bedrijfsdak	33	11,7 %	240.200 m^2
Overig	19	8,1 %	56.700 m^2
Onbekend	251	5,9%	239.900 m^2

Potentie voor zonne-energie op daken

Van de 12.012 gebouwen in gemeente Druten heeft momenteel 81,0% geen zonnepanelen. Om opties te verkennen met betrekking tot groei van het aantal gebouwen met zonnepanelen is een analyse van de potentie uitgevoerd. Hierbij is technisch gekeken naar de hoeveelheid op te wekken zonne-energie op basis van de zoninstraling. Er is niet gekeken of de daken bouwkundig ook geschikt zijn. Daarnaast wordt rekening gehouden met het stadsgezicht: op monumenten en gebouwen binnen het beschermd stadsgezicht worden daken hooguit als 'mogelijk geschikt' geclassificeerd.

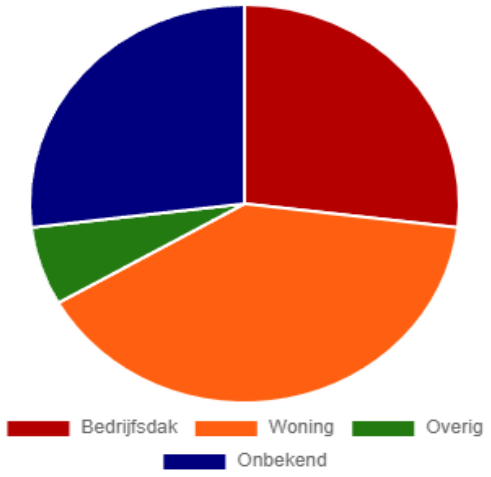
Figuur 3. Geschiktheid van de daken voor zonnepanelen in gemeente Druten in 2022.

Wanneer op alle daken die geschikt en mogelijk geschikt zijn zonne-installaties geïnstalleerd worden, levert dat onderstaande statistieken op (Tabel 4).

Tabel 4. Overzicht van de potentie voor zon op dak in gemeente Druten in 2022.

Netto potentie	**Waarde**
Totaal aantal daken	12.012
Totaal dakoppervlakte	1.552.500 m^2
Potentieel geschikt dakoppervlakte	891.800 m^2
Potentieel totaal op te wekken energie	98.900 MWh / jaar
Potentieel totaal te vermijden CO_2-uitstoot	18.500 ton / jaar

De hoeveelheid geschikt oppervlak kan ook bekeken worden per (categorie) gebruiksdoel, zoals te zien in Figuur 4. Hier is te zien dat daken binnen de gebruiksdoel categorie Woning het grootste geschikt oppervlak hebben om nog zonnedaken op te installeren (354.900 m^2).

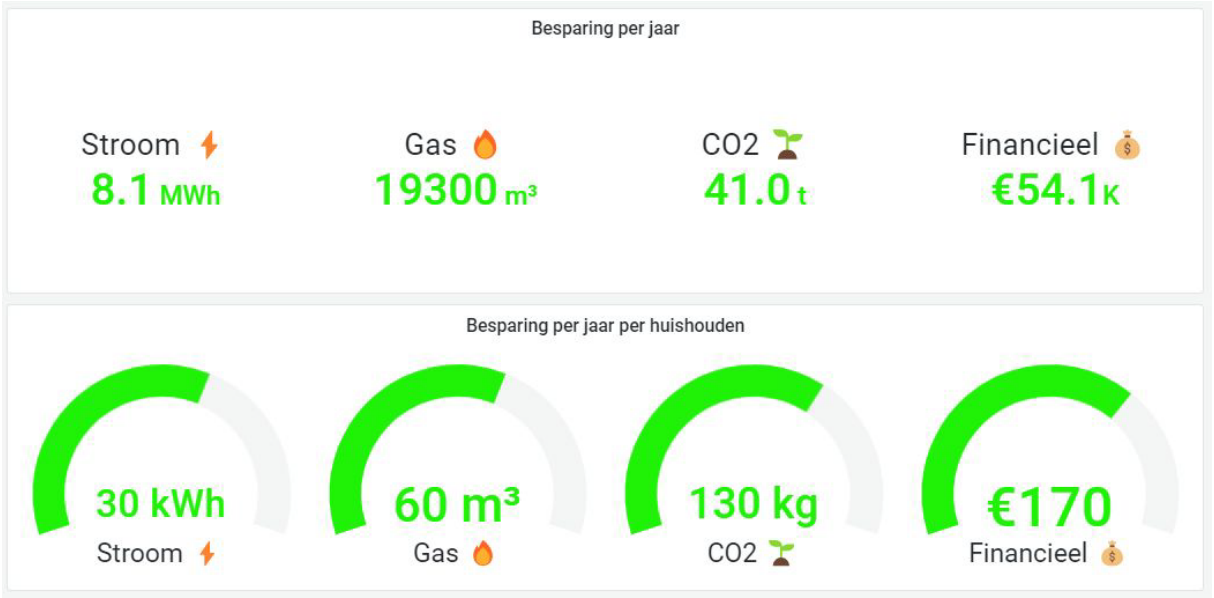
Figuur 4. Geschikt oppervlakte voor zonnepanelen van de daken per gebruiksdoel in gemeente Druten in 2022.

Het ligt in de lijn der verwachting dat het aantal daken met zonnepanelen nog zal toenemen. Zoals beschreven wordt de toekomstbestendig wonen lening al veel ingezet voor de aanschaf van zonnepanelen. Op dit moment wordt de aanschaf van zonnepanelen niet actief gestimuleerd, omdat we steeds vaker te maken hebben met het uitvallen van panelen op zonnige dagen doordat het net de hoeveelheid stroom niet meer aankan.

Energiearmoede aanpak

Energieklusteam
In 2022 hebben we subsidie van het Rijk ontvangen om fysieke maatregelen te nemen bij huishoudens met een kans op energiearmoede. Vanaf november 2022 zijn er ongeveer 1000 brieven naar geselecteerde Drutense huishoudens gestuurd om hen uit te nodigen een afspraak te maken voor een bezoek van een energieklusser. De selectie van huishoudens is gedaan op basis van een aantal variabelen, waaronder het ontvangen van energietoeslag, de woz-waarde en het energielabel zover bekend. Van dit aanbod hebben 326 huishoudens gebruik gemaakt. Van deze huishoudens woont 70% in een sociale huurwoning, 7% in een particuliere huurwoning en 23% in een koopwoning.

De energieklussers hebben advies gegeven en kleine energiebesparende maatregelen aangebracht. Denk daarbij aan maatregelen zoals tochtstrips, radiatorfolie, ledlampen, maar ook bijvoorbeeld de CV lager zetten. In het totaal zijn er 1.819 maatregelen geïnstalleerd, dat wil zeggen gemiddeld 5,8 maatregelen per woning. Kierdichting, radiatorfolie en ledlampen zijn de meest geïnstalleerde maatregelen. Met deze maatregelen is een behoorlijke besparing gehaald, zowel op energie als financieel. Op basis van kengetallen is dat in de onderstaande figuur inzichtelijk gemaakt zowel in het totaal als per huishouden.

De belangrijkste reden voor mensen om gebruik te maken van het aanbod was veruit een lagere energierekening. Daarnaast scoorde 'geen tocht' en 'de woning blijft warm' ook hoog. Mensen waren erg tevreden over het bezoek, 91% gaf het bezoek een 5 uit 5.

Koelkastenregeling

Naast het geven van advies en het aanbrengen van kleine energiebesparende maatregelen hebben de energieklussers ook naar het witgoed en specifiek de koelkasten (en koelvriescombi's) gekeken. In het totaal zijn er 173 koelkasten afgekeurd. Het aantal ligt lager dan wij vooraf verwachtten. Daarbij is gekeken naar de volgende kenmerken:

- bouwjaar, koelkasten van 10 jaar of ouder kunnen sowieso beter vervangen worden;
- het vermogen, koelkasten met veel vermogen verbruiken veel energie;
- eventuele gebreken, zoals scheuren in de afdichting of een motor die vaak aanslaat.

Informatie over de eerste twee kenmerken is te vinden op de sticker die zich meestal aan de achterzijde van de koelkast bevindt.

Degenen van wie de koelkast is afgekeurd konden een aanvraag indienen voor een nieuwe koelkast. Daarbij is ook getoetst op inkomen en vermogen. Voor toekenning van een koelkast mag een huishouden niet meer inkomen hebben dan 120% van de bijstandsnorm. Daarnaast mag het vermogen niet hoger zijn dan in de Participatiewet wordt toegelaten. Aanvragers konden kiezen uit een lijst van koelkasten die was samengesteld op basis van prijs, energielabel en beschikbaarheid. In het totaal hebben 30 personen een aanvraag ingediend. Daarvan is er 1 afwezen. De overige aanvragen zijn toegekend of nog in behandeling. Dit aantal is een stuk minder dan het aantal afgekeurde koelkasten. We weten niet precies wat de reden hiervan is. Er is gevraagd aan mensen of ze voordat ze een aanvraag indienden een checklist wilden invullen om te kijken of hun aanvraag kans zou maken. Mogelijk zijn hiermee veel kansloze aanvragen afgevangen.

Vervolg
Van de € 319.412 die we vanuit het Rijk hebben ontvangen voor de aanpak van energiearmoede is nog iets minder dan 2 ton over. Daarnaast hebben we dit jaar wederom een bedrag van € 135.913 ontvangen voor de aanpak energiearmoede. We hebben tot eind 2025 om het gehele bedrag uit te geven. In het najaar organiseren we daarom een bijeenkomst met verschillende stakeholders, waaronder de woningcorporaties, om met elkaar na te denken over het vervolg. Daarin zal ook de input vanuit de inwoners die van het energieklusteam gebruik hebben gemaakt worden meegenomen. Hiervoor zullen we random 10 telefonische interviews afnemen om te horen wat hun bevindingen zijn.

Daarnaast zullen alle huishoudens waarvan de koelkast is afgekeurd en die geen aanvraag hebben ingediend een brief ontvangen waarin hen gewezen wordt op de mogelijkheid om de koelkast alsnog aan te vragen voor het einde van het jaar. Van de 326 bezochte huishoudens hebben er 265 zich aangemeld om op de hoogte gehouden te worden van activiteiten rondom energie. We onderzoeken de mogelijkheid om hen op korte termijn een uitnodiging te sturen om een afspraak te maken voor een bezoek van een vrijwillige energiecoach.

Gevolgen
N.v.t.

Communicatie
Over de inhoud van de raadsinformatiebrief wordt niet specifiek gecommuniceerd. Wel worden de resultaten, waar relevant, meegenomen in een special over de energietransitie in de Maas & Waler. Deze verschijnt in het najaar.

Uitvoering of Vervolgstappen
N.v.t.

Geheimhouding:
N.v.t.